

Pri IMP so slavili novo delovno zmago. Prejšnjo soboto so odprli na Črnučah nove proizvodno-skladiščne in poslovne prostore, s čimer je tozdogrevanje-vodovod pridobil dobrih 12.000 kvadratnih metrov površin. Uvodni govor je imel predsednik delavskega sveta Janez Brajer (na sliki), slavnostni govornik pa je bil Lojze Novak, sekretar občinske konference ZK Ljubljana Bežigrad. Slika: T. Bratok

BEŽIGRAJSKO GOSPODARSTVO

Kako do večje reproduktivne sposobnosti?

Na vprašanje so odgovorili Gorazd Račič, Miran Verdel in Siniša Nikolič

Bežigradska gospodarstva iz leta v leto z visoko stopnjo rasti povečuje družbeni proizvod. Ob analizah gospodarjenja vedno ocenjujemo poslovanje kot relativno uspešno. Vendar se za tem izrazom skrivajo zelo slaba razmerja delitve družbenega proizvoda, saj vsako leto namenimo za razširjeno reprodukcijo relativno manj sredstev. Na vseh nivojih v občini že dalj časa slišimo enaka opozorila, da tako obnašanje do porabe žaga vejo, na kateri sedimo.

Vsi smo v dvojni vlogi proizvajalca in porabnika, od katerih ima slednja vedno večjo težo. Skrb za bodočnost naše družbe pa nam nalaga krepitev proizvodnje, kvalitetne naložbe v visoko produktivno tehnologijo, racionalizacijo gospodarjenja in izboljšanje produktivnosti dela. Zelo indikativni podatek nam pove, da smo v letu 1970 dosegli stopnjo reprodukcije 14,7, v letu 1977 pa je ta stopnja znašala le še 7,7.

Za Bežigradom večkrat ponavljamo: gospodarstvo je preobremenjeno, treba bi bilo: itd, zato smo zaprosili tiste, ki se ukvarjajo z gospodarskimi gibanji Bežigrada, da poskušajo odgovoriti na vprašanje, kako oziroma, na kakšen način priti do večje reproduktivne sposobnosti gospodarstva, od katere živimo mi, še bolj pa bodo bodoči rodovi.

Pogovarjali smo se z Gorazdom Račičem, predsednikom družbenoekonomske komisije pri občinskem sindikalnem svetu Miranom Verdlem, podpredsednikom občinskega izvršnega sveta in Sinišo Nikoličem, izvršnim sekretarjem za družbenoekonomske odnose občinskega komiteja zveze komunistov.

NE MOREMO NAREDITI VEČ BREZ VEČJIH LASTNIH INVESTICIJSKIH SREDSTEV OZD

Gorazd Račič: »Že vsa leta izkazuje visoko stopnjo rasti, med 7 in 10 odstotki. V lanskem letu je industrijska proizvodnja porasla za 12 odstotkov. Žal pa, če gledamo

naprej, ti rezultati nimajo nikakršnih učinkov. Če pregledamo delitve dohodka tako, da zajamamo vse porabnike in vsa združevanja, dobimo podatek, da gospodarstvu za razvoj tehnologije ne ostaja niti lastna amortizacija, kar pomeni, da se lahko ohranja le na dosedanem nivoju. S samoupravnimi sporazumi smo namenili v tem srednjeročnem obdobju veliko sredstev za izgradnjo infrastrukture. Gospodarstvo se lahko razvija le z bančnimi krediti, tako da so zahtevki nasproti razpoložljivim sredstvom v ogromnem razkoraku.

Politične posledice se kažejo v pomanjkanju motiva za boljše delo in večje vlaganje v sredstva akumulacije, glede na to, da se v bistvu vsa novoustanovljena rast preliva iz organizacij združenega dela. V mnogih primerih tako nesmiselno vztrajajo na intenzivnih naložbah v tehnologijo, čeprav sredstev ni na razpologo. Področje splošne in skupne porabe skokovito narašča, v slednji pa smo na račun razvoja gospodarstva že dosegli nivo visoko razvitih držav. Za dolgoročno izboljšanje, takega stanja se moramo preusmeriti v zmanjšanje vseh vrst združevanj sredstev, da bo gospodarstvu ostalo več sredstev za lastni razvoj.

Pripravljamo vrsto planskih dokumentov, v katerih morajo družbenopolitične skupnosti temeljito začrtati to preorientacijo. Nemogoče in nesmiselno je kar naprej vztrajati pri višji produktivnosti dela, če ta nima izoblikovanih ustreznih motivnih učinkov. Če bomo uspeli s sistemom nagrajevanja na osnovi minulega dela, bomo v ekonomski sistem vgradili oprijemljiv motiv delavca za kvalitetne investicije. Ker se gospodarstvo ne more naslanjati na lastna sredstva, tudi nima ambicioznih investicijskih projektov. Vztrajanje pri višji produktivnosti ali boljše organiziranosti nam ob slabih sredstvih na področju investicij ne more prinesiti kvalitetnega premika.

PREMAJHNA JE OBVEZNA STOPNJA AMORTIZACIJE

Miran Verdel: »Na akumulacijsko sposobnost gospodarstva vplivajo ukrepi v ekonomski politiki in odločitve pri samoupravnem sporazumevanju. Za finansiranje samoupravnih interesnih skupnosti v predloženem obsegu so se v gospodarstvu sami odločili, na ekonomsko politiko pa izvršni svet ne more vplivati. Obveznosti iz samoupravnih sporazumov se za to srednjeročno obdobje ne dajo menjati, zato se mora gospodarstvo ob večji stopnji rentabilnosti samo prizadevati za večjo akumulacijo. Tu so pomembni močni razvojni koncepti, nova tehnologija in dohodkovna povezovanja. Dopuslili smo, da za Bežigradom delež družbene reprodukcije izključujeta dve dejstvi. V osnovna sredstva vlagamo z velikimi in dragimi krediti, ki nato dušijo lastne razvojne sklade, vendar se tako ideje hitreje uresničijo, na drugi strani od je počasnejša pot ustvarjanja lastnih sredstev.

Cena razvoja tehnologije je presešla obvezno stopnjo amortizacije, tako da so čista sredstva manjša, kot je obvezna amortizacija za enostavno reprodukcijo. V kratkem času tu ne moremo narediti veliko, vendar pa lahko v naslednjem srednjeročnem obdobju storimo na podlagi dobrih razvojnih planov več za večjo akumulacijsko stopnjo. Smatram, da ni rešitev v zmanjšanju splošne in skupne porabe, ampak v njeni umiritvi in v boljših in rentabilnejših naložbah. Danes veliko gradimo skladišča, upravna poslopja praktično vlagamo v zidove, v tehnologijo neposredne proizvodnje pa investiramo bolj malo. O delitvi dohodka bi se morali pogovarjati šele na osnovi ustvarjenega dohodka, nasprotno pa nam samoupravno sporazumevanje in dogovarjanje o delitvi požre največ časa in energije.

TUDI BANKE NAJ NOSIJO RIZIKO RENTABILNOSTI INVESTICIJE

Siniša Nikolič: »Glede na to, da lahko le z kvalitetnimi lastnimi investicijskimi sredstvi svetleje gledamo na našo gospodarsko prihodnost, moram

takoj na začetku poudariti, da je v njih vse preveč bančnih kreditov. Z ozirom na lastne finančne zmogljivosti ozd so investicijski programi tudi preobsežni in preveč slonijo na adaptacijah, rekonstrukcijah in zamenjavi opreme, premalo pa vlagajo v novo proizvodno tehnologijo. Vprašanje je, kako zagotoviti lastna sredstva za tehnološki razvoj. Mislim, da dohodek vse preveč delimo v škodo deleža za razširitev materialne osnove dela. Smo celo tako daleč, da kakor ta delež pada, tako poraba raste. Tako stanje je nevarno in je nasprotno vsem sprejetim političnim in planskim resolucijam. Odvisnost osebnega dohodka od produktivnosti dela je izredno majhna, zato je sedanj sistem delitve osebnih dohodkov na podlagi osebnega ocenjevanja in ne - dela, nesprejemljiv. Nova sindikalna stališča prinašajo tu pomembne spremembe, saj nagrajevanje po delu navaja delavce tudi k večjim vlaganjem v materialno osnovo dela. Organizacija dela ni stimulirana k cenejšemu delu, čeprav poslovno in samoupravno zadostuje zakonskim določilom.

V naši občini bomo v skladu s sklepi CK ZKJ in ZKS obravnavali pojem stabilizacije. V združenem delu bomo zahtevali izdelavo stabilizacijskih programov s konkretnimi ukrepi za povečanje učinka dohodka. Večji poudarek moramo dati združevanju sredstev ozd v smislu osvoboditve od kreditnih odnosov. Nesprejemljivo je, da banka daje kredite do visokega odstotka, ozd pa jih z visokimi obrestmi vračajo, ne glede na uspeh poslovanja, čeprav je prav banka s svojim strokovnim aparatom bistveno vplivala na izgradnjo same investicije. Banko ne zanima, če investicija ustvarja izgubo, ne nosi rizika in čeprav je tudi krivec zavožene investicije, mirno pobira svoj dobiček. Vse preveč imamo tudi tozgodovske miselnosti in majhnih investicijskih programov.

Na podlagi dohodkovne povezanosti, produktivnosti in zagotovitve odločanja delavca o pogojih ustvarjanja dohodka, moramo njegovo delitev v okviru planskih dokumentov preusmeriti v korist materialne osnove dela.

Pripravil: DANE BESEDNJAK

Dobro ime doma in v tujini

Prizadevanja kolektiva Inženiring SMELT pohvalil tudi predsednik izvršnega sveta SRS dr. Anton Vratuša

Inženiring SMELT je mlada organizacija združenega dela, ki je svojo pot pričela kot poslovno združenje oziroma kot njegov komercialno-tehnični biro. Od dneva, ko so jo kot poslovno združenje ustanovile. Strojna tovarna Trbovlje, Metalna iz Maribora in ljubljanski Litostroj, je minilo petnajst let. Vedno več je bilo delavcev strokovnjakov, ki so želeli združevati delo v delovni organizaciji s takim konceptom poslovanja. Saj že delno naziv kot usmeritev poslovanja govori o strokovnem, timskem in zanimivem delu. Inženiring je pojem, ki ga je ustvarila in uveljavila moderna ekonomika in se pod tem nazivom smatra vse, kar je v zvezi z organiziranjem dela v vseh gospodarskih panogah in zajema naloge iz projektiranja, preko izgradnje do končnega izdelka odn. do obratovanja. Prične se z zamisljivo, idejo, osnutkom in nato z zbiranjem potrebne dokomentacije in povezovanjem z drugimi strokovnimi institucijami ali s kooperanti. Konča pa se delo z usklajevanjem ter nadzorom dela ter pomočjo pri začetku obratovanja. Tu je tako zajetih mnogo ter seveda tudi tehnološka, gradbena in finančna dela.

SMELT je bil ena prvih takšnih inženiring organizacij, ki soso si zastavile za nalogo in osnovno dejavnost izpeljavo in gradnjo celotnih industrijskih objektov »na ključ«. SMELT ni le postal ime in primer odličnega izvedbenega in investitorskega inženiringa doma, temveč je njegovo ime prodrlo tudi na tuja tržišča, kjer si je s kvalitetnimi deli zagotovil mesto med veliko tujo konkurenco. Predvsem ga zanimajo dela v deželah v razvoju. Prizadevanja tega mladega kolektiva je med obiskom v prostorih SMELT v mesecu marcu pohvalil tudi predsednik izvršnega sveta SR Slovenije dr. Anton Vratuša. Več kot dve uri se je predsednik IS SRS pogovarjal z generalnim direktorjem Inženiringa SMELT inž. Jožetom Žagarjem in njegovimi sodelavci. Med drugim je tudi izja-

vil, da mu je všeč koncept te delovne organizacije in njeno prepričanje, da mora vsakdo, ki želi delati v tujini, najprej nabrati potrebne izkušnje doma. Predvsem pa, da to velja prav za dežele v razvoju, kjer lahko napačna ali ponesrečena investicija za nekaj časa zapre vrata nadaljnjemu delu. Dejal je tudi, da ima vlaganje v kadre in izvoz znanja in tehnologije bogato prihodnost. In da miselnost, da je za dežele v razvoju dobra vsaka tehnologija, ni pravilna. Izvažati moramo najsodobnejšo tehnologijo in si s tem zagotoviti zaupanje in možnosti za nadaljnje delo.

Delavci SMELT so ga tudi informirali o prizadevanjih za sklenitev pogodbe z republiko Madagaskar, katere zunanji minister Christian Remi Richard je bil na obisku v SR Sloveniji in bil tudi gost IS in predsednika dr. Vratuše ter gost v prostorih SMELT. Na Madagaskarju naj bi SMELT s svojimi kooperanti Gorenjem iz Velenja, Jelovico iz Škofje Loke in ljubljanskim LUZ gradil tovarno prefabriciranih elementov za izgradnjo stanovanjskih, industrijskih in montažnih stavb.

Tudi drugod v svetu si SMELT obeta sklenitev poslov, kjer bo z našo tehnologijo lahko uspešno izvedel objekte, kot so npr. skladišča in mlekarne v Kufri v Libiji, skupaj z OZD Vozila Gorica tovarno prikolic v Tripoliju, apnenico v Boliviji, itd. Vseh poslov verjetno ni potrebno naštevati, saj se trenutno SMELT dogovarja s 16 različnimi deželami o kar 27 poslih, ki imajo skupno vrednost preko 500 milijonov dolarjev. Dela je mnogom saj ima SMELT poleg omenjenih del v tujini tudi izredno število del doma. Vsak dan potrebujemo nove strokovnjake in sodelavce, tako da v bližnji prihodnosti načrtujemo veliko povečanje kadrov ter izgradnjo nove poslovne proizvodne stavbe za Bežigradom, ki naj bi nudila možnosti za še kvalitetnejše in popolnejše delo in seveda za razširitev dejavnosti na področjih novih tehnologij.

V akciji le polovičen odziv

Ocena uresničevanja zakona o združenem delu v bežigradski občini

Osnovne organizacije Zveze sindikatov v bežig. občini so v sodelovanju z drugimi dejavniki v združenem delu pripravile ocene uresničevanja določil zakona o združenem delu. Od 256 je ocene na občinski sindikalni svet posredovalo 129 osnovnih organizacij. Najslabše so se v akciji odrezali delavci delovnih skupnosti in družbenih dejavnosti, saj so od 18 igracij posredovale ocene le štiri.

Komisija za samoupravljanje pri občinskem sindikalnem svetu je ugotovila, da so najslabše urejena področja planiranja, inovacij, ljudske obrambe in družbene samozaščite ter dohodkovni odnosi. Ugotovili so, da se sindikati premalo usmerjajo v vsebino odnosov v združenem delu, na drugi strani pa se preveč ukvarjajo s samimi postopki. Ocena zaradi različnih vzrokov, kot so nesodelovanje vseh osnovnih organizacij in različno razlaganje situacije v istih ozd s stališča različnih osnovnih organizacij, daje bolj ali manj realno sliko uresničevanja določil zakona o združenem delu za Bežigradom.

Zaključki, ki izhajajo iz ocen, kažejo, da se je novi samoupravni organiziranosti prilagodila večina ozd in drugih organizacij s tem, da so opredelili svoj status, sprejeli temeljne in samoupravne splošne akte, izvolili in imenovali organe upravljanja in postopek upravljanja in odločanja prilagodili zahtevam zakona o združenem delu. Vsebinsko so pomanjkljivi akti na področju razporejanja čistega dohodka in delitve sredstev za osebne dohodke. Sindikalno organizirani delavci premalo uresničujejo pravice in dolžnosti, s katerimi jih je oborožil zakon o združenem delu. Tako jim manjka kreativnost v oblikovanju družbenoekonomskih odnosov, kjer so v senci strokovnih služb.

Občinski sindikalni svet bo še naprej spremljal uresničevanje določil, zato bodo akcijo usklajevali z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami in organi v občini in izven nje.